

MINDENNAPI PÉNZÜGYEINK
ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK 8. ÉVFOLYAM
PRAKTIKUS FELADATOK A PÉNZÜGYI TÉMAKÖRÖKHÖZ
MEGOLDÁS

II. fejezet ■ A család gazdálkodása és pénzügyei

1. CSALÁDI GAZDÁLKODÁS (BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK)

- 1.1. Egy családban az anya bruttó keresete 480 000 forint, amelyből levonásra kerül 32 000 forint személyijövedelemadó-előleg és 18,5% társadalombiztosítási járulék. Az apa bruttó keresete 450 000 forint, amelyből 15% személyijövedelemadó-előleg és 18,5% társadalombiztosítási járulék kerül levonásra. A velük élő, 24 éves legidősebb fiuk már nem tanul, hanem dolgozik, a bruttó bére 390 000 forint. A két kisebb gyermek után megilleti a szülőket havi 26 600 forint családi pótlék. (Kiegészítő információ: a 25 év alattiaktól nem kell személyijövedelemadó-előleget levonni.) Mennyi a havi bevétele ennek a háztartásnak?

$$(480\,000 - 32\,000 - 480\,000 * 0,185) + (450\,000 - 450\,000 * 0,15 - 450\,000 * 0,185) + (390\,000 - 390\,000 * 0,185) + 26\,600 = 359\,200 + 299\,250 + 26\,600 = \mathbf{1\,002\,900 \text{ forint}}$$

- 1.2. Ebben a családban az apa havi nettó keresete 290 000 forint, az anya havi nettó keresete 280 000 forint, a családi pótlék havi 26 600 forint, a velük élő nagymama havi nyugdíja 105 000 forint. A gyerekek zsebpénze havonta, egyenként 5 000 forint, összesen 10 000 forint. Mennyi pénzből gazdálkodik ez a család egy hónapban?

- 711 600 forintból
- **701 600 forintból**
- 691 600 forintból
- 675 000 forintból
- 596 600 forintból

- 1.3. Egy technikumi tanuló bankszámlájának május havi nyitóegyenlege 8 000 forint. A hónap során a bankszámlán 23 000 forint jóváírás és 25 000 forint terhelés történt. Mennyi lesz a bankszámla záró egyenlege május végén?

- -2 000 forint
- 2 000 forint
- **6 000 forint**
- 10 000 forint

- 1.4. Egy kétgyermekes családban az anya bruttó bére 410 000 forint, az apa bruttó keresete 450 000 forint. A szülők bruttó béréből levonásra kerül 15% személyijövedelemadó-előleg és 18,5% társadalombiztosítási járulék, de az apa igénybe veszi a családi kedvezményt, így tőle havonta, gyermekekenként 20 000 forinttal kevesebb jövedelemadó előleg kerül levonásra.

Mennyi pénzt visz haza a két szülő együttesen egy-egy hónapban?

$$\text{Anya nettó keresete: } 410\,000 * 0,665 = 272\,650 \text{ forint}$$

$$\text{Apa nettó keresete: } 450\,000 * 0,665 + 40\,000 = 339\,250 \text{ forint}$$

$$\text{Két szülő együttes keresete: } 272\,650 + 339\,250 = \mathbf{611\,900 \text{ forint}}$$

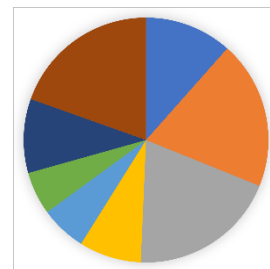
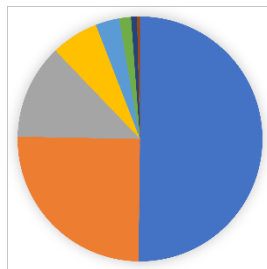
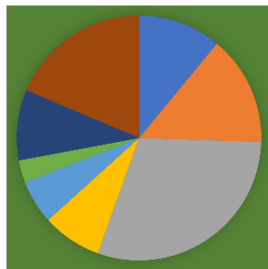
1.5. Egy háztartás november havi költségvetéséből a következő kiadási adatokat ismerjük:

Kiadási tételek	Forint
Rezsi	59 000
Hiteltörlesztés	78 000
Étkezés	161 000
Tévé, telefon, internet	42 000
Közlekedés	31 000
Kultúra	16 000
Egyéb kiadások	50 000
Megtakarítás	100 000

a) Mennyi volt a háztartás bevétele ebben a hónapban?

A háztartás bevétele ebben a hónapban **537 000 forint** volt.

b) Melyik diagram mutatja a háztartás kiadásainak – a megtakarítással együtt vett – szerkezetét?

2. CSALÁDI KÖLTSÉGVETÉS

2.1. Egy háztartás december havi költségvetése az alábbiak szerint alakul:

Költségvetési tétel	Forint
Apa kézhez kapott keresete	310 000
Anya kézhez kapott keresete	330 000
Családi pótlék a három gyermek után	48 000
Megtakarítás a korábbi időszakokból	57 000
Rezsi	71 000
Lakáshitel törlesztése	85 000
Élelmiszer-vásárlás	91 000
Ebédbefizetés	37 000
Internet, tévé, telefon	46 000
Tisztálkodó- és tisztítószer	23 000
Közösségi közlekedés	31 000
Benzin	33 600
Családi mozilátogatás	14 000
Karácsonyi ajándékok	38 000
Lakásbiztosítás	14 000
Egy pár cipő	19 000
Ovis farsangi jelmez	6 200
Meghibásodott hűtő javítási díja	36 200

Mennyi lesz a háztartás összes megtakarítása a hónap végén?

$310\,000 + 330\,000 + 48\,000 + 57\,000 - 71\,000 - 85\,000 - 91\,000 - 37\,000 - 46\,000 - 23\,000 - 31\,000 - 33\,600 - 14\,000 - 38\,000 - 14\,000 - 19\,000 - 6\,200 - 36\,200 =$
200 000 Ft

2.2. Egészítsd ki a szöveget a felsorolt szavakkal! Nem szükséges minden szót felhasználni.

A megoldásokat írd a füzetedbe!

jövedelem, minimálbér, vállalkozás, munkaviszonya, munka, végzettséget, munkabér, köteles, alacsonyabb, magasabb

A **minimálbér** jogszabályok által előírt, olyan napi, heti vagy havi munkabér, melyet a munkaadó **köteles** a munkavállaló számára megfizetni a **munkaviszonya** alatt. Amennyiben azonban a munkavállaló legalább középfokú iskolai **végzettséget**, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben dolgozik, akkor nem a minimálbér, hanem az annál **nagyobb** összegű garantált bérminimum alapján kell az alkalmazott havi bérét megállapítani.

- a) **minimálbér**
- b) **köteles**
- c) **munkaviszonya**
- d) **végzettséget**
- e) **nagyobb**

3. MEGTAKARÍTÁS, TAKARÉKOSSÁG

3.1. A bankszámládon elhelyeztél 50 000 forintot, egy évig ott tartod, és erre az időre a bank 4% kamatot fizet. A kifizetéskor a banknak le kell vonnia 15% kamatadót, amit az államnak fizetnek be. Válaszd ki az IGAZ állítást!

- Egy év után kézhez kaphatod 2 000 forint kamatot.
- Egy év után kiveheted a bankból készpénzben 52 000 forintot.
- Egy év után legfeljebb 51 700 forintot tudok kivenni készpénzben a bankból.
- Egy év után legalább 51 700 forintot tudok kivenni készpénzben a bankból.

3.2. Mit tudsz a befektetésekről?

a) Egészítsd ki a szöveget a felsorolt szavakkal! Nem szükséges minden szót felhasználni. A megoldásokat írd a füzetedbe!

befektetésének, befektetés, értékpapírra, minimális, maximális, veszítsen, kockázatos, nyereséget

Sokféle módja lehet a pénz **befektetésének**. Sokan bankban kötik le, mások **értékpapírra** vagy egyéb vagyontárgyra váltják. Ilyenkor az a **minimális** elvárás, hogy a befektetés ne **veszítsen** az értékéből. Ha valaki otthon tartja a pénzét, az egyrészt **kockázatos**, másrészt az értéke biztosan nem növekszik. De vannak olyan befektetések, ahol a pénzünk „dolgozni kezd”, azaz **nyereséget** termel. Két befektetési típust különböztünk meg, ezek a pénzügyi befektetések és a reálfektetések. Előbbi esetében valamilyen pénzeszközbe, míg a másik esetében valamilyen értékálló tárgyba fektetjük pénzünket.

- a) **befektetésének**
- b) **értékpapírra**
- c) **minimális**
- d) **veszítsen**
- e) **kockázatos**
- f) **nyereséget**

b) Melyik pénzügyi, és melyik reálbefektetés a felsoroltak közül?

Befektetések	Pénzügyi befektetés	Reálbefektetés
Államkötvény	X	
Részvény	X	
Kovács Margit kerámia		X
Befektetéssel kombinált biztosítás	X	
Ingatlanvásárlás		X
Limitált kiadású legó vásárlása		X
Bélyeggyűjtemény		X
Rubin		X
Értékpapírszámla	X	
Befektetés egy ingatlanalapba	X	

3.3. Melyik értékpapír fizet osztalékot (a nyereségből való részesedést)?

- kötvény
- részvény
- mindkettő

3.4. Ha egy értékpapír kibocsátója a szokásosnál magasabb hozamot kínál, akkor...

az a szokásosnál nagyobb kockázatot jelent.

azt sohasem érdemes megvenni.

azt minden körülmények között érdemes megvenni.

3.5. Minden bankkártyán találunk képet, logót, szövegeket. meg alaposan néhány bankkártyát, és válaszolj a kérdésekre!

a) Hány számjegyből áll és hány részre van tagolva a bankkártyák azonosítószáma?

számjegyek száma:	16
tagolások száma:	4

b) Hol található a CVC vagy CVV kód (Card Verification Value/Code)?

a kód helye:	A kártya hátoldalán
--------------	---------------------

c) Mondj legalább két olyan okoseszközt, amelyre a bankkártya digitalizálható, így fizetni is lehet vele!

1. eszköz:	okostelefon
2. eszköz:	okosóra

d) A következő adatok közül melyeket szükséges, és melyeket nem szükséges (és soha nem is szabad) megadni az interneten történő vásárláskor, kártyás fizetés esetén?

I = szükséges megadni, N = nem szükséges (és soha nem is szabad)

Bankkártya adatok	Válasz
bankkártya száma	I
bankkártya PIN kódja	N
bankszámlaszám	N
bankkártya birtokosának neve	I
bankkártya lejáratí ideje	I
CVV/CVC kód	I
bankkártya tulajdonosának személyes adatai (pl. születési idő)	N

3.6. Egészítsd ki a szöveget a felsorolt szavakkal! Nem szükséges minden szót felhasználni.

A megoldásokat írd a füzetedbe!

bankszámla, fizetési, használatát, készpénzzel, kibocsátó, megtakarításunk, sárga csekkkel, számlavezető, törlesztő

A bankkártya a bankok által kibocsátott készpénz-helyettesítő **fizetési** eszköz, amely lehetővé teszi, hogy bizonyos dolgokért ne **készpénzzel** kelljen fizetni. Segítségével pénzt lehet felvenni a bankjegykiadó automatából, vagy tájékozódni lehet a **bankszámla** egyenlegéről. Fontos tudni, hogy a kártya a **kibocsátó** bank tulajdona, amelyet visszaélés esetén joga van bevonni, illetve a **használatát** letiltani.

- fizetési**
- készpénzzel**
- bankszámla**
- kibocsátó**
- használatát**

3.7. Döntsd el, hogy csak 18 éves kor felett, vagy az alatt is megteheted-e a következőket!

Állítások	Csak 18 év fölött lehet	18 év alatt is lehet
Bankszámlanyitás.		X
Bankszámlához betéti kártya igénylése.		X
Bankszámlához hitelkártya igénylése.	X	
Bankszámla fölötti egyedüli rendelkezés.	X	
Bankjegykiadó automatánál a bankszámláról pénzfelvétel.		X

V. fejezet ■ A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban

5. AZ ÁLLAM GAZDASÁGI SZEREPVÁLLALÁSA

5.1. Ha egy országban a jólétet a GDP (egy országban, egy év alatt, a fogyasztók számára előállított termékek és szolgáltatások összességének értéke) méri, akkor melyik országban élhetnek jobban az emberek?

- „A” országban, ahol a GDP 204 000 000 000 dollár és a lakosok száma 6 000 000, vagy
- „B” országban, ahol 15 000 000 ember lakik, és a GDP 390 000 000 000 dollár.

Válasz: „A” országban, mert ott az 1 főre jutó GDP 8 000 dollárral több.

$$\text{„A” ország 1 főre jutó GDP} = \frac{204\,000\,000\,000}{6\,000\,000} = 34\,000 \text{ dollár}$$

$$\text{„B” ország 1 főre jutó GDP} = \frac{390\,000\,000\,000}{15\,000\,000} = 26\,000 \text{ dollár}$$

5.2. Állapítsd meg, hogy a felsorolt tevékenységek, feladatok melyik állami szerv feladatkörébe tartoznak!

Tevékenységek, feladatok	Állami szervek		
	Kormány	MNB	Országgyűlés
Elsődlegesen ennek a szervnek a feladata az infláció féken tartása, az árak stabilitásának biztosítása.		X	
Csak ez a szerv jogosult a készpénz kibocsátására.		X	
Törvényt alkot az állami költségvetésről, vagyis az adók felhasználásáról.			X
Gondoskodik a törvények, így a költségvetés végrehajtásáról is.	X		

6. KÖZTEHERVISELÉS

6.1. Egészítsd ki a szöveget a felsorolt szavakkal! Nem szükséges minden szót felhasználni. A megoldásokat írd a füzetedbe!

15%, 18%, 27%, 230, 236, 254, államnak, fogyasztói, önkormányzatnak, szolgáltatást, végleges

Mindenki, aki terméket **szolgáltatást** vásárol, adófizetővé válik. Magyarországon az áfa általános mértéke **27%**, ami azt jelenti, hogy például egy 200 forintos termék után további 27%-ot számolnak fel, és így összesen **254** forintba kerül. Ezt nevezik **fogyasztói** árnak. Az áfát a kereskedőnek kell befizetnie az **államnak**.

- a) **szolgáltatás**
- b) **27%**
- c) **254**
- d) **fogyasztói**
- e) **államnak**

6.2. Magyarországon a közös teherviselésben leginkább az adóinkkal és a társadalombiztosítási járulékkal veszünk részt. Ha 25 éves korig jövedelme alapján is a 15% szja alóli mentesség jár, akkor hogyan változik a hozzájárulása a közterhekhez annak a fiatalnak, akinek a bruttó keresete 360 000 forint, és éppen betöltötte 25. életévét, de a bruttó bére nem változott meg?

25 év alatt csak társadalombiztosítási járulékot fizetett, ami $360\,000 \cdot 0,185 = 66\,600$ Ft volt. Emellett 25 év felett már $360\,000 \cdot 0,15 = 54\,000$ Forint szja-t is fizet, ennyivel több adód fizet be, mint korábban.

6.3. Összesen mennyi pénzt tett az ország kasszájába az a tanuló, aki egy hét alatt az iskolai büfében 450 forintért vásárolt kaukázusi kefir, amelynek az általános forgalmi adó kulcsa 18%, ugyancsak a büfében vett egy csomag rágót, ami 140 forintba került, és az áfa kulcsa 27%, valamint egy könyvet is vett – persze a könyvesboltban – 2 400 forintért, aminek viszont csak 5% az áfa kulcsa?

A feladat megoldásában segít, ha tudod, hogy a fogyasztói árban az általános forgalmi adó már benne van, és az adó kiszámításánál 100 százaléknak a nettó ár számít, ami még a forgalmi adót nem tartalmazza.

$$\text{Kefir áfa} = \frac{450}{118} \cdot 18 = 68,64 \text{ forint vagy } 0,1525 \cdot 450 = 68,625 \text{ forint, ami kerekítve 69 forint.}$$

Rágó áfa = $\frac{140}{127} * 27 = 29,76$ forint vagy = $0,2126 * 140 = 29,764$ forint, ami kerekítve 30 forint.

Könyv áfa = $\frac{2\,400}{105} * 5 = 114,29$ forint vagy = $0,0476 * 2\,400 = 114,24$ forint, ami kerekítve 114 forint.

Összesen tehát $69 + 30 + 114 = 213$ forintot.

6.4. Nézd meg a kisfilmet a pénzügyi tudatosságról, majd oldd meg a feladatokat!

<https://www.youtube.com/watch?v=HSL4p4qaYqg>

a) Minek az egyensúlyát teremtheti meg a pénzügyi tudatosság?

- fogyasztás és termelés
- kereslet és kínálat
- lehetőségek és igények

b) Párosítsd a fogalmakat a definíciókkal! A válaszokat írd a füzetedbe!

A) Költségvetés, B) Adó, C) Kamat, D) Hozam, E) Infláció

Fogalom betűjele	Definíció
B	A vállalatok és a háztartások fizetési kötelezettsége az állam felé, amelyért nem jár közvetlen ellenszolgáltatás.
D	A befektetésből származó eredmény, amely, ha pozitív, akkor nyereség, ha negatív, akkor veszteség. Ilyen a vállalatok profitja, a bankbetét kamata, de a részvény osztaléka is.
E	Az árszínvonal tartós emelkedése, vagy másképpen a pénz vásárlóerejének csökkenése. Ilyenkor egységnyi pénzért kevesebb árut tudunk vásárolni, mint korábban.
C	A kölcsönvett pénz használati díja, a hitel ára. Mértéke függ a hitel összegétől, a futamidőtől és a kamatlábtól.
A	Olyan kétoldalú kimutatás, amely egy adott időszak pénzbevételeit és kiadásait állítja szembe egymással.

c) Ismeretek, készségek vagy hozzáállás? A videóban elhangzottak alapján csoportosítsd a felsorolt kifejezéseket! A megoldásokat írd a füzetedbe!

bevételek, kamat, infláció, bankszámlacsomagok összehasonlítása, hitel, költségvetés készítése, költségvetés, megtakarítási lehetőségek figyelembevétele, adók becsületes megfizetése, hozam, öngondoskodás igénye, megfontolt és magabiztos döntéshozatal, kiadások

ismeretek	készségek	hozáállás
bevételek, kamat, infláció, költségvetés, hozam, kiadások	bankszámlacsomagok összehasonlítása, költségvetés készítése, megtakarítási lehetőségek figyelembevétele	adók becsületes megfizetése, öngondoskodás igénye, megfontolt és magabiztos döntéshozatal

VII. fejezet – A fogyasztóvédelem alapjai

1. FENNTARTHATÓSÁG ÉS KÖRNYZETTUDATOS ÉLETVITEL

1.1. Nézd meg figyelmesen ezt a kisfilmet a tudatos vásárlóról, majd oldd meg a feladatokat!

<https://www.youtube.com/watch?v=EaZYIX15JnE&t=7s>

a) Mit nevez a köznyelv garanciának?

- A szavatosságot
- A jótállást
- A hibátlan működést

b) Egészítsd ki a hiányos mondatot!

A 10 000 - 100 000 forintba kerülő termékekre a jótállás időtartama **1** év, 100 000-tól 250 000 forintig **2** év, a 250 000 forintnál drágább árukra pedig **3** év.

c) Válaszd ki azokat a termékeket, amelyeket az egészségtudatos fogyasztók előnyben részesítenek!

- gyorsételek
- zöldségek, gyümölcsök
- teljesítménynövelő étrendkiegészítők
- konzervek
- vitaminkészítmények
- sporteszközök
- cukrozott üdítőitalok
- biotermékek

d) Mi a fenntartható fogyasztás két alapelve?

1. környezet megóvása
2. ártalmas anyagok, hulladékok csökkentése

e) Melyik kifejezéssel jellemezhető ez a két alapelv?

- gazdasági növekedés fenntartása
- infláció csökkentése
- ökológiai lábnyom csökkentése

f) Kit véd elsősorban a fairtrade kereskedelem?

- a fogyasztót
- a kereskedőt
- az áru előállítóját

2. A TUDATOS VÁSÁRLÓ

2.1. A család rendszeresen figyeli, hogy hol vásárolhatnak kedvezménnyel. Egy cipőt két boltban azonos áron kínáltak, és most mindkét üzletben leértékelés van. Az egyikben 30%-kal lett olcsóbb, míg a másikban az ár egyharmadát engedték el. Hol érdemes megvenni a családnak a cipőt?

- A második üzletben, ahol az ár egyharmadát engedték el.
- Az első üzletben, ahol az ár 30%-kal lett alacsonyabb.
- Mindegy, ugyanannyiba kerül mindkét helyen.

- 2.2. A 3 deciliteres, 330 forintba kerülő kaukázusi kefir kiszérése megváltozott, most 5 deciliter került egy pohárba, és az új ára 540 forint. Drágább vagy olcsóbb lett most a kaukázusi kefir? Válaszodat számítással támaszd alá!

A kaukázusi kefir **2** forinttal **olcsóbb** lett, mert **1** deciliter most **108** forintba kerül a korábbi **110** forint helyett.

Régi ár deciliterenként: $\frac{330}{3} = 110$ forint.

Új ár deciliterenként: $\frac{540}{5} = 108$ forint.

- 2.3. A felsorolt élelmiszer jellegű árucikkek közül válaszd ki azokat, amelyeknek a megvásárlásáról úgy lehet lemondani, ha spórolni akarsz, hogy az az egészségedet tápérték hiányában nem veszélyezteti, esetleg még javíthatja is!

alma

fagyasztott pizza

fagylalt

kefir vagy joghurt

kenyér

kockázott baconszalonna

rágógumi

- 2.4. Egy 15 éves, szakképző iskolában tanuló, 9. évfolyamos fiatal havonta 16 000 forint ösztöndíjban részesül, és otthonról még 10 000 forint zsebpénzt is kap. Mivel az ösztöndíj számlára érkezik, ezért bankszámlát kell nyitnia, és egy bankkártyára is szüksége lenne, amellyel online is tud vásárolni. Havonta 5 000 forintot venne föl készpénzben, és 3-4 alkalommal vásárolna a bankkártyájával összesen 15 000 forint értékben. Még nem töltötte be a 18. életévét, ezért a bankok junior számlakínálatát tekintette át, tudva azt is, hogy 3 év múlva, amikor már nagykorú lesz, a feltételek is változni fognak. Válaszd ki a számára legmegfelelőbb ajánlatot!

„A” banknál nincs számlavezetési díj, de a 3 évig érvényes bankkártyáért fizetni kell egyszeri 3 000 forintot.

„B” banknál a bankkártyának nincsen díja, de a havi számlavezetési díj 400 forint.

„C” banknál a havi számlavezetési díj 150 forint, és a kártyának is van egyszeri díja, ami 2 000 forint.